

Sensorveiledning SOS1001 H-2020 – Eksamen

Info om eksamen under korona

Til forskjell fra tidligere år, og på grunn av koronasituasjonen, har studentene hatt hjemmeeksamen med alle hjelpemidler tilgjengelig. Dette stiller noe høyere krav til presisjonsnivå i langsvarsoppgavene, men først og fremst har studentene blitt bedt om å være nøye med kildebruk. De er forventet å oppgi kilder som brukes underveis og er oppfordret til å lage en referanseliste. Ved bruk av direkte sitater skal de bruke hermetegn og oppgi full referanse med forfatternavn, årstall og sidehenvisning. Det er imidlertid ikke noen formelle krav til selve referansebruken (f. eks spiller det her ingen rolle hvilken stil de bruker). Det skal heller ikke trekkes i karakter dersom f. eks referanselisten ikke er komplett. Sensor oppfordres her til å bruke skjønn, og å ha in mente at eksamen kun er på fire timer. Fordi en hjemmeeksamen gjør det vesentlig lettere for studentene å kopiere tekst direkte eller oversette tekst fra internett eller pensum, bør sensor likevel være spesielt obs på dette i år.

Karaktersetting

Flervalgsoppgavene rettes automatisk og det oppgis en bokstavkarakter for denne delen i Inpera.

Flervalgsoppgavene vektes 1/3 og langsvar 2/3. Sensor setter da manuelt karakter på langsvarsoppgaven og finner samlet karakter etter standard skjema.

Merk at begge deler av eksamen må bestås: Ved karakteren F på en av delene, stryker kandidaten uavhengig av karakteren på den andre delen.

Langsvarsoppgaver

Studentene skal besvare én av to langsvarsoppgaver.

Oppgave A

Etterkommere av innvandrere opplever betydelig sosial mobilitet i Norge. Samtidig viser forskningen at etnisk diskriminering er utbredt. Hvordan kan dette ha seg? Drøft med utgangspunkt i pensumlitteraturen om etterkommere i Norge, empirisk forskning på diskriminering og teoretiske perspektiver på hvorfor diskriminering forekommer.

Sensorveiledning

Oppgaven ber om å sammenstille forskningen på sosial mobilitet blant etterkommere av innvandrere i Norge med forskningen på etnisk diskriminering. Særlig det siste temaet behandles utførlig i flere bidrag på pensum (Birkelund et al. 2016; Midtbøen 2014, 2015), mens det første primært behandles i Hermansens (2013) artikkel. Oppgaveteksten åpner for flere måter å bygge opp en besvarelse på, men de to nøkkelbegrepene – sosial mobilitet og etnisk diskriminering – bør defineres. Videre bør besvarelsene redegjøre for hovedpoenget i Hermansens artikkel, nemlig at selv om det finner sted en

betydelig sosial mobilitet blant etterkommere av innvandrere i Norge, møter de barrierer på terskelen til arbeidslivet. Her kommer diskrimineringslitteraturen inn, og særlig studier som bygger på felteksperimenter bekrefter at diskriminering i ansettelsesprosesser finner sted. I drøftingen av årsaker til diskriminering er det rimelig å forvente at studentene skiller mellom de klassiske forklaringene på individnivå – statistisk diskriminering og fordomsdiskriminering – som omtales i både Birkelund og Petersen (2010) og i Midtbøen (2014, 2015). Det er imidlertid forventet at studentene skiller mellom teorier på ulike nivåer, og inkluderer teorier om diskriminering på individ-, organisasjons- og strukturnivå (Midtbøen 2015). Birkelund og Petersen (2010) diskuterer også verdsettelsesdiskriminering, som en ytterligere form for diskriminering.

Gode oppgaver vil inneholde en utdyping av funnene fra litteraturen. Hermansen (2013) finner f. eks ikke tegn til at etterkommere møter ytterligere barrierer når de først har lyktes i å få en jobb, mens Birkelund et al. (2016), i sin undersøkelse av om hull i CV'en rammer minoriteter hardere enn majoriteten, finner at diskrimineringen som finner sted er additiv og ikke multiplikativ. I en kvalitativ studie av arbeidsgiveres oppfatninger av jobbsøkere med minoritetsbakgrunn finner Midtbøen (2014) at stereotypier om innvandrere overføres på tvers av grupper og generasjoner. Midtbøen (2015) diskuterer ulike metoder for å studere diskriminering og gir en oversikt over all empirisk forskning på etnisk diskriminering i Norge til og med 2014. Virkelig gode oppgaver vil inkludere noen poenger om styrker og svakheter ved ulike metoder og trekke inn eksempler fra ikke-eksperimentell forskning. Reflekterte studenter vil poengtere at selv om diskriminering utvilsomt finner sted, innebærer ikke det at tilgangen til arbeidsmarkedet er stengt, noe litteraturen om sosial mobilitet understreker. Slik sett setter oppgaven til dels opp et litt kunstig paradoks.

I besvarelsen vil det også være relevant å peke på at etterkommere etter innvandrere er en svært heterogen gruppe, og at landbakgrunn, religion, hudfarge, foreldrenes utdanning og sosioøkonomiske status og mange andre forhold kan gjøre veien gjennom utdanning og inn i arbeidslivet lettere for noen enn for andre.

Oppgave B

Det er nær sagt unison enighet i forskningen om at klimaendringene er menneskeskapt, og sosiale bevegelser har bidratt til å sette klima- og miljøproblemer på den politiske dagorden. Likevel har det vist seg vanskelig å komme fram til politisk konsensus om globale løsninger. Redegjør for hva sosiale bevegelser er og hvilken rolle de kan spille i politikutvikling, gjerne med konkrete eksempler. Drøft deretter noen sentrale hindringer for at det internasjonale samfunnet lykkes i å enes om effektive politiske tiltak mot klimaendringene.

Sensorveiledning

Oppgaven har en klar redegjørelses- og drøftingsdel. Studentene skal redegjøre for hva sosiale bevegelser er, et tema som berøres i Giddens & Sutton (2017, kap. 21), men også i pensumbidragene til Andreassen (2016), Engelstad (2010), Mjøset (1998) og Mutz (2006). Mjøsets bidrag har konkrete eksempler på klima- og miljøorganisasjoner som det vil være naturlig å bruke som eksempler ettersom oppgaven dreier seg om klimaendringer. Gode studenter vil påpeke at det kan være et motsetningsforhold mellom sosiale bevegelser – og særlig énsaks protestbevegelser – og deliberativt demokrati. Særlig Mutz (2006) gjør denne observasjonen, men Engelstad nevner det også i sitt forelesningsopptak. Et slikt poeng vil bygge en bro til drøftingsdelen.

I drøftingsdelen er poenget å få fram noen sentrale hindringer for å lykkes i å oppnå globale løsninger på klimaendringene. Én mulighet er her å bygge videre på kjennetegn ved sosiale bevegelser nevnt over. En annen er å trekke inn Jasanoffs (2011) komparative studie av tradisjoner for politisk beslutningstaking i USA, Storbritannia og Tyskland, som demonstrerer at klimaspørsmålet håndteres svært ulikt i disse tre landene. Dette understreker en grunnleggende spenning mellom nasjonalstatlige politiktradisjoner, det Jasanoff kaller 'civic epistemologies', og behovet for globalt eller transnasjonalt samarbeid for å løse klimautfordringene. En tredje tilnærming kan være å påpeke at en konsensus i forskningsmiljøet ikke er synonymt med en konsensus mellom politiske partier eller i befolkningen, og trekke fram spenninger mellom for eksempel næringslivsinteresser, nasjonale interesser, internasjonal forskning, opinionen mm. I representative demokratier forutsetter også iverksettelsen av klimatiltak at partier som støtter slike tiltak har flertall, og at økt oppslutning om populistiske partier i nyere tid kan ha gjort dette vanskeligere.

Karaktersetting for begge oppgaver

Skal besvarelsen få en C må oppgaven både ha en begrepsavklaring/redegjørelsesdel og en drøftingsdel. Begge må være ok besvart, men en god drøftingsdel kan kompensere for en svakere redegjørelsesdel og omvendt.

Opgaver med bedre karakter (B eller bedre) er som regel mer solide enn C-oppgavene både i redegjørelsesdel og drøftingsdel, men en oppgave som skårer til C i redegjørelsesdelen, kan ende opp med B hvis drøftingsdelen er særlig god, og motsatt. Oppgaver som får B og bedre skal ha en presis omgang med begreper og bruke ulike deler av pensum relevant og aktivt. De skal også klare å gi en nyansert og velbegrunnet drøfting.

A-oppgaver skiller seg ut som spesielt sterke i alle ledd og har gjerne et uavhengig grep om drøftingen, med en tydelig kobling til pensum, faglig velfunderte og balanserte drøftinger, og gjerne med et kritisk perspektiv på sentrale pensumtekster eller teorier.

Også D-oppgaver skal som regel ha besvart alle ledd i oppgaven, og en del viktige momenter (se over) bør være med og forstått. Samtidig kan D-oppgaver ha en del feil/mangler. Det kan også tenkes D-oppgaver med en på mange punkter mangelfull drøfting (svært kort, altfor overfladisk, trekker ikke inn pensum, osv.), men som likevel har viktige momenter på plass i redegjørelsesdelen. Det kan også tenkes D-oppgaver som leverer svakere enn D i redegjørelsesdelen, men som trekkes opp til D som samlet karakter på grunn et godt refleksjonsnivå og gode momenter i drøftingen.

E-oppgaver er oppgaver der viktige momenter mangler, er misforstått, eller er svært overfladisk nevnt i redegjørelsen, og der diskusjonen er svært overfladisk, enkel, og unyansert, med en svak kobling til pensumlitteraturen.

F-oppgaver er oppgaver som er svært mangelfulle, både i redegjørelsen og diskusjonen, og der tilknytningen til pensum er mer eller mindre fraværende. Det kan være mulig å skrive en eksamensbesvarelse uten å ha lest eller forholdt seg til pensum, ved å synse eller utelukkende basere besvarelsen på egne oppfatninger. Slike besvarelser bør få strykkarakter (F).